

Ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als monument van het ensemble van de Sint-Petruskerk, het kerkhof, de pastorie en het landgoed Vicogne, en als dorpsgezicht van de omgeving van het kerkdorp en het landgoed in Diksmuide (Stuivekenskerke)

DE VLAAMSE MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED,

Gelet op het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.1.1, laatst gewijzigd bij het decreet van 4 april 2014;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, artikel 6, 1°;

Gelet op het advies van het college van burgemeester en schepenen van Diksmuide, gegeven op 19 augustus 2015, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Gelet op het advies van de departementen of agentschappen van de Vlaamse overheid, bevoegd voor ruimtelijke ordening, woonbeleid en onroerend erfgoed, leefmilieu, natuur en energie, mobiliteit en openbare werken, landbouw en visserij, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Gelet op het advies van de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed, gegeven op 12 oktober 2015, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Overwegende het waarderend onderzoek dat gevoerd werd voor het ensemble van de Sint-Petruskerk, het kerkhof, de pastorie en het landgoed Vicogne, en van de omgeving van het kerkdorp en het landgoed in Diksmuide (Stuivekenskerke) waarvan de resultaten zijn opgenomen in het administratief dossier;

Overwegende de culturele waarde van het ensemble van de Sint-Petruskerk, het kerkhof, de pastorie en het landgoed Vicogne:

Tijdens de Eerste Wereldoorlog werd Stuivekenskerke volledig verwoest. Gedenkplaten aan de kerk van Nieuw-Stuivekenskerke herinneren het dorp als een belangrijke plaats voor de *Slag aan de IJzer* (18 oktober - 10 november 1914). Na de onderwaterzetting van de IJzervlakte werden de hoger gelegen sites van de nieuwe kerk en van het landgoed Vicogne door Duitse militairen uitgebouwd tot zwaar versterkte voorposten, van waaruit ze de nabijgelegen Belgische voorposten, onder meer rond de toren van Oud-Stuivekenskerke, bestookten.

Het herbouwde dorp, met kerk, kerkhof, pastorie en landgoed Vicogne, vormt een belangrijke getuige van de Grote Oorlog, die de frontstreek jarenlang in zijn greep hield, en voor Europa een culturele breuk met het optimisme van de "lange 19de eeuw" inluidde.

Overwegende de historische waarde voor het ensemble van de Sint-Petruskerk, het kerkhof, de pastorie en het landgoed Vicogne:

Tijdens de Eerste Wereldoorlog werd Stuivekenskerke volledig verwoest. Het beeld van het kleine wederopbouwdorp Nieuw-Stuivekenskerke wordt bepaald door drie opvallende geelbakstenen gebouwen in het vlakke polderlandschap: de kerk met ranke torenspits, de pastorie en het landgoed Vicogne. In de heropgebouwde kerk van Nieuw-Stuivekenskerke betrekken monumentale schilderijen oorlog, vernietiging en wederopbouw op het sacrale: op de schildering van het Onze-Lieve-Vrouwaltaar troont Maria boven het vernietigde dorp in de overstroomde vlakte. Dat het heropgebouwde landgoed Vicogne op de schildering boven het altaar van Sint-Antonius-abt als achtergrond dient, benadrukt de historische continuïteit van abdijverleden tot wederopbouw. Ook memento's voor gesneuvelde soldaten op de glasramen en een heldenhuldezerk op het kerkhof herinneren aan de oorlog. Bij de wederopbouw werd de 16de-eeuwse toren van Oud-Stuivekenskerke heropgetrokken bij de kerk in Nieuw-Stuivekenskerke, als een ijkpunt uit de skyline van het vooroorlogse dorp. De in 1924-1927 gereconstrueerde westtoren herinnert samen met de als oorlogsrelict beschermde voet van de oude toren aan de oude dorpskern.

Het ensemble van geselecteerde graftekens op het kerkhof - waarvan sommige nog dateren van voor de Eerste Wereldoorlog - vormt een belangrijke getuige van de dorpsgeschiedenis en de vroegere sociale stratificatie.

Het wederopbouwlandgoed Vicogne gaat terug op de oude abdijsite met dubbele walgracht. Een deel van de historische walgracht en de archeologische context zijn bewaard.

Overwegende de architecturale waarde voor het ensemble van de Sint-Petruskerk, het kerkhof, de pastorie en het landgoed Vicogne:

Het silhouet van de Sint-Petruskerk, met haar ranke bakstenen westtoren en leien zadeldak, is erg bepalend voor het wederopbouwdorpje Nieuw-Stuivekenskerke. De westtoren met bakstenen spits, hoektorentjes en traptoren is een reconstructie van de vooroorlogse 16de-eeuwse toren van Oud-Stuivekenskerke. Ondanks het eerder bescheiden exterieur heeft het pseudo-basilicale kerkinterieur een indrukwekkende ruimtewerking. De ritmerende houten spitsgewelven en de bakstenen spitsbogenarcade versterken de focus op het kleurrijke glasraam in het koor.

De Veurnse architect Camille Van Elslande (1890-1962) herbouwde de pastorie én het landgoed Vicogne. Voor de pastorie greep hij terug naar het 18de-eeuwse basistype: een dubbelhuis van twee bouwlagen onder zadeldak.

Het landgoed Vicogne vormt een topstuk, binnen Van Elslandes oeuvre én binnen de typologie van de grote wederopbouwhoeves. De gebouwen zijn gelegen op een uitgekiende zichtas, waardoor een visuele relatie ontstaat tussen de gekasseide erfoprit met inrijpoort en kapel, het landhuis met poortdoorrit en het erf met nutsgebouwen. De gekanteelde poort gaat terug op het vooroorlogse beeld, maar bij de wederopbouw ervan werd gekozen voor de neo-Vlaamse renaissance met een rondbogige koetsdoorrit. Kenmerkend voor het oeuvre van Van Elslande is de rijke detaillering van het metselwerk in geschaafde baksteen, zoals voluutwerk en het aedricula-venster boven de poortdoorrit van het landhuis. Architect Van Elslande koppelde de prestigieuze architectuur van een landhuis aan het functionele aspect van een grote landbouwwuitbating. De typologie van de varkensstal en het "*hennekot*" met overdekte "*mestput*" getuigen van de zoektocht in de wederopbouwarchitectuur naar hygiëne en efficiëntie. Tegelijk vormt de tuitgevel met bekronend bakstenen zuiltje en bolornament, van het op een zichtas gelegen "*hennekot*" het architecturale sluitstuk van het erf.

Overwegende de artistieke waarde voor het ensemble van de Sint-Petruskerk, het kerkhof, de pastorie en het landgoed Vicogne:

De Sint-Petruskerk werd in 1924-1927 herbouwd, enkele jaren later dan de meeste wederopbouwkerken. Bij de daaropvolgende inrichting kwam een gesamtkunstwerk tot stand. De natuurstenen altaartafels, de doopvont en de consoles van de beelden in sobere art deco, geplaatst door het Brugse bedrijf Lanssens, zijn kenmerkend ingelegd met kleurige, geometrische mozaïekbanden. De glasramen en de gemaroufleurde schilderijen vormen samen een uitzonderlijk iconografisch programma. De glasramen, geplaatst door het Brugse huis Peene-Delodder, worden gekenmerkt door een rijk coloriet en zin voor detail. Bij het landhuis Vicogne getuigt het verzorgde baksteenmetselwerk van onder meer het aedicula-venster, frontons en voluutwerk van vakmanschap. In het interieur van het landhuis én de pastorie zijn de sierlijk gesculpteerde houten trappen bewaard. Bij het landhuis reminisceert de trappaal, uitgewerkt als getorste zuil, aan sierelementen in het exterieur.

Bij de pastorie is de interieurindeling en -inrichting nog grotendeels bewaard. Een voorbeeld hiervan vormt de enfilade tussen de vroegere studiekamer, het salon en de veranda, deels met beglaasde tussendeuren.

Op het kerkhof vormen de geselecteerde graftekens een kwalitatief ensemble en een representatief beeld van de artistieke evolutie van graftekens vanaf het einde van de 19de eeuw.

Overwegende de artistieke waarde van de cultuurgoederen die integrerend deel uitmaken van de kerk:

De Sint-Petruskerk bewaart cultuurgoederen die bijdragen tot de artistieke waarde ervan.

Het meubilair in de Sint-Petruskerk is als een geheel uitgevoerd in sobere art deco. De preekstoel, biechtstoel, communiebanken, sokkels voor beelden, de priesterstoelen en krucfixen voor misdienaars, de tabernakels van de zijaltaren en de kruismedaillons erboven zijn door het Torhoutse bedrijf Verlinde ingelegd met contrasterende houtsoorten. Het tabernakel van het hoofdaltaar vormt hét topstuk: de koperen deurtjes met vergulde reliëfs van biddende engelen zijn gemaakt door het Luikse huis Dehin, de binnen- en buitenzijde van het tabernakel zijn versierd met fijn religieus textiel. Het interieur telt vier polychrome beelden in carton pierre of gips: de piëta, Antonius-abt en Sint-Jozef door het Gentse bedrijf de Beule, en het Heilig Hartbeeld. Een polychroom Onze-Lieve-Vrouwbeeld in gips, daterend van voor de Eerste Wereldoorlog, werd in oktober 1914 uit de kerk gered en in 1960 terug geschonken. De cultuurgoederen, vermeld in facturen en bestellingen tussen 1927 en 1931, en/of in de inventaris van 1935, maken deel uit van het gesamtkunstwerk van het kerkinterieur. Ook het mogelijk oudere reliekschrijn (in het koor) en de dito ladekast in de sacristie, kwaliteitsvolle eikenhouten meubelen in neogotiek, zijn reeds vermeld in de inventaris van 1935.

Overwegende de historische waarde van de cultuurgoederen die integrerend deel uitmaken van de kerk:

De Sint-Petruskerk bewaart cultuurgoederen die bijdragen tot de historische waarde ervan. In het kerkinterieur zijn een aantal polychrome gipsen heiligenbeelden bewaard, onder meer het beeld van Sint-Antonius-abt. Deze landbouwheilige, met varken als attribuut, houdt verband met de landbouwbevolking die in de wederopbouwperiode de gronden in Stuivekenskerke opnieuw in cultuur bracht. Daarnaast verwijst deze Egyptische monnik en 'vader van het Christelijke kloosterleven' naar het abdijverleden van Stuivekenskerke. Het beeld van Onze-Lieve-Vrouw werd, net voor de kerk in 1914 in brand gestoken werd, uit de kerk gered, en reisde vier jaar lang mee met de tentkapel van een aalmoezenier achter het front.

Overwegende de culturele waarde van de omgeving van het kerkdorp Nieuw-Stuivekenskerke en het landgoed Vicogne:

Tijdens de Eerste Wereldoorlog werd Stuivekenskerke volledig verwoest.

Het herbouwde dorp, met kerk, kerkhof, pastorie en landgoed Vicogne, vormt een belangrijke getuige van de Grote Oorlog, die de frontstreek jarenlang in zijn greep hield, en voor Europa een culturele breuk met het optimisme van de "lange 19de eeuw" inluidde.

Overwegende de historische waarde van de omgeving van het kerkdorp Nieuw-Stuivekenskerke en het landgoed Vicogne:

Stuivekenskerke, gelegen in de IJzerpolders, wordt gekenmerkt door een hoge historische gelaagdheid, die teruggaat op de 12de-eeuwse inpoldering van de IJzervlakte en de stichting van een abdijhoeve door de Norbertijnen van Vicogne. De door Diederik van de Elzas (1128-1168) in bescherming genomen schaapskooi groeide uit tot een imposante landbouwwuitbating, waarvan delen van de historische walgracht en de archeologische context bewaard zijn. Aan de rand van deze uitbating werd in de vroege 13de eeuw de parochie *Stuivinskerke* gesticht. Circa 1572 werd hier de imposante kerktoeren met bakstenen spits gebouwd. Rond 1870 werden de kerk en het dorp verschoven: omdat de oude kerk voor een deel van de inwoners te veraf gelegen was, nam burgemeester, provincieraadslid en herenboer Jean-Baptiste De Grave het initiatief om een nieuwe kerk te bouwen nabij zijn landgoed, de vroegere abdijhoeve Vicogne, en meer bepaald bij de *Kloostermolen*. Van dan af bestond Stuivekenskerke uit het gehucht Oud-Stuivekenskerke - met 16de-eeuwse kerktoeren - en het nieuwe kerkdorp Nieuw-Stuivekenskerke, nabij het landgoed.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog werd Stuivekenskerke volledig verwoest. Bij de wederopbouw werd de 16de-eeuwse toren van Oud-Stuivekenskerke heropgetrokken bij de kerk in Nieuw-Stuivekenskerke, als een ijkpunt uit de skyline van het vooroorlogse dorp. De in 1924-1927 gereconstrueerde westtoren brengt samen met de als oorlogsrelict beschermde voet van de oude toren de oude dorpskern in herinnering. Het ensemble van geselecteerde graftekens vormt een belangrijke getuige van de dorpsgeschiedenis.

De elektriciteitscabine bij de toegang tot het landgoed Vicogne getuigt van de uitbouw van een landelijk distributienetwerk in het interbellum.

Overwegende de stedenbouwkundige waarde van de omgeving van het kerkdorp Nieuw-Stuivekenskerke en het landgoed Vicogne:

Door zijn ligging midden de weides van de IJzerpolders beheerst het heropgebouwde kerkdorp de horizontale skyline. Het beeld wordt bepaald door drie opvallende geelbakstenen gebouwen in het vlakke polderlandschap: de kerk met ranke torenspits, de pastorie en het landgoed Vicogne. Het slanke silhouet van de kerktoeren kondigt van ver het dorpje Nieuw-Stuivekenskerke nabij de IJzer aan. Het kerkhof vormt een beeldbepalende en verbindende ruimte in de dorpskern, die op veel plaatsen reeds uit het Vlaamse dorpsbeeld verdwenen is. Net als het vooroorlogse dorp dat hier circa 1870 opgericht werd bij de *Kloostermolen*, is het heropgebouwde Nieuw-Stuivekenskerke erg klein. Rondom het monumentale ensemble van kerk, kerkhof en pastorie werden in de wederopbouwperiode slechts twee lage woningen (her)bouwd: de herberg "In de Vicogne" en de maalderij bij de vroegere herberg "Veurne Ambacht". Deze gebouwen dragen bij tot de coherentie van het gebouwenweefsel van het kerkdorp.

De Kasteelhoevestraat verbindt het kerkdorp met het landgoed Vicogne. De gebouwen van het landgoed zijn gelegen op een uitgekiende zichtas, waardoor een sterke visuele relatie ontstaat tussen de Kasteelhoevestraat, de gekasseide erfoprit met inrijpoort en kapel, het landhuis met poortdoorrit en het erf met nutsgebouwen.

Het zuidelijke deel van het dorpsgezicht wordt beheerst door dit landgoed. Het monumentale gebouwenensemble uit de wederopbouwperiode is nog steeds gelegen binnen het tracé van de historische dubbele walgracht. De nog deels omwalde vroegere abdijsite wordt geaccentueerd door een bomengordel en een boomgaard. Het omliggende open gebied gaat terug op de historische huisweides en akkers. De Kasteelhoevestraat, tussen het dorp en het landgoed, wordt gemarkeerd door de imposante inrijpoort. De oude, westelijke toegangsdreef naar de abdijsite Vicogne, is afleesbaar in de perceelstructuur en -randbegroeiing.

BESLUIT:

Artikel 1. Met toepassing van artikel 6.1.1 tot en met artikel 6.1.11 van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013 en artikel 6.2.1 van het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014 worden de volgende onroerende goederen voorlopig beschermd als monument:

Het ensemble bestaande uit:

De Sint-Petruskerk, met inbegrip van de cultuurgoederen, het kerkhof, Stuivekenskerkestraat zonder nummer, Diksmuide (Stuivekenskerke), bekend ten kadaster: 15de afdeling, sectie A, perceelnummers 145D2 en 145R2.

De cultuurgoederen die mee worden beschermd zijn als bijlage bij dit besluit gevoegd.

De pastorie, Stuivekenskerkestraat 2, Diksmuide (Stuivekenskerke), bekend ten kadaster: Diksmuide, 15de afdeling, sectie A, perceelnummer 145P2.

Het landgoed Vicogne binnen de nog deels bewaarde dubbele walgrachten met weidepercelen, de kapel, de toegangspoort, het landhuis en het erf met de vroegere nutsgebouwen, Kasteelhoevestraat 2 en zonder nummer, Kloosterhoek zonder nummer, Diksmuide (Stuivekenskerke), bekend ten kadaster: 15de afdeling, sectie B, perceelnummers 326M, 326N, 326R (deel), 326S en 326T en openbaar domein.

De volgende onroerende goederen worden voorlopig beschermd als dorpsgezicht:

De omgeving van het kerkdorp en het landgoed Vicogne, Kasteelhoevestraat zonder nummer, 1 en 2, Stuivekenskerkestraat zonder nummer, 1 en 2, Viconiastraat zonder nummer, 18A, 20, 22, 22A, Kloosterhoek zonder nummer, Dorp zonder nummer, Beverdijk Vaart zonder nummer, Tervaete Hoek zonder nummer, Diksmuide (Stuivekenskerke), 15de afdeling, sectie A, perceelnummers, 145D2, 145P2, 145R2, 151C2, 151K2, 151L2, 151M2, 154A, 155A, 156A, 164B, sectie B, perceelnummers, 300B, 305B, 316B, 317D3, 317E3, 317F3, 317G3, 317H3, 317K3, 319K, 326M, 326N, 326R, 326S, 326T, 328F, 410C en openbaar domein.

De voorlopig beschermde onroerende goederen zijn aangeduid op het plan dat als bijlage bij dit besluit wordt gevoegd.

De fotoregistratie van de fysieke toestand is als bijlage bij dit besluit gevoegd.

Art. 2. Het ensemble van Sint-Petruskerk, kerkhof, pastorie en landgoed Vicogne heeft een culturele, historische, architecturale en artistieke waarde. De cultuurgoederen die mee worden beschermd, hebben een artistieke en een historische waarde. De omgeving van het kerkdorp en het landgoed in Diksmuide (Stuivekenskerke) heeft een culturele,

historische, en stedenbouwkundige waarde. Het geheel wordt getypeerd door de volgende erfgoedkenmerken en erfgoedelementen:

Nieuw-Stuivekenskerke ligt circa 800 meter ten westen van de IJzer. Het dorpje is gelegen in het poldergebied, gekenmerkt door poldergrachten, met begeleidende rietbegroeiing, en soms ook knotbomen. Nieuw-Stuivekenskerke vormt een kerkdorp met naast de imposante Sint-Petruskerk en pastorie slechts een herberg en enkele woningen in de dorpskern. Het kerkdorp wordt gemarkeerd door het ensemble van de geelbakstenen kerk met imposante westtoren, het kerkhof en de pastorie.

De *georiënteerde Sint-Petruskerk* (Stuivekenskerkestraat zonder nummer) met voorgeplaatste westtoren, is een transeptloze kerk met een pseudo-basilicaal schip van vier traveeën en een recht afgesloten koor van twee traveeën. Bij de noordbeuk sluit de haakse doopkapel aan. Een ruime sacristie onder schilddak sluit ten zuiden aan in de hoek van de zuidbeuk en het hoofdkoor, ten noorden een kleine bergruimte. De kerk is opgetrokken in gele baksteen en afgedekt door leien zadel- en schilddaken. Links en rechts van het kerkportaal herdenken bronzen platen (1959) de gevechten nabij de bocht van Tervate.

De westtoren van vier geledingen is bekroond met een achzijdige bakstenen spits, versierd met hogels. De haaks op elkaar gestelde hoeksteunberen met versnijdingen lopen op in polygonale hoektorentjes onder dito spits. Het korfboogportaal en het spitsboograam (tweede geleding) zijn gevat in een omlijsting van profielbakstenen. De derde geleding is gekenmerkt door blinde rondboognissen met lichtgleuven. De klokkenverdieping met gekoppelde spitsbogige galmgaten is afgeboord door een blinde bakstenen balustrade met spitboogfries. De achzijdige traptoren (zuidzijde) is bekroond met een bakstenen spits. Door de strak gelede steunberen, met versnijdingen, die doorlopen over alle geledingen en de verbindende korfboognissen van de klokkenverdieping wordt het beeld gecreëerd van een gevelhoog, korfbogig spaarveld dat de verschillende geledingen verbindt. De calvarie onder leien zadeldakje is tegen de noordzijde van de toren opgesteld. De witgeschilderde keramische beelden zijn geplaatst op een bakstenen sokkel met ezelsrug en penanten. De gevels van het schip en het koor zijn geritmeerd door steunberen en spitsboogvensters met bakstenen monelen.

Het *portaal* in de toren - met gedenksteen voor de gesneuvelden van de Eerste Wereldoorlog - is overdekt met een samengestelde balkenzoldering. Ter hoogte van het doksaal verbindt een hoge spitsboog de toren met de kerk. In de klokkenverdieping zijn drie bronzen klokken opgehangen.

Het witbepleisterde pseudo-basilicale *kerkinterieur* is overwelfd door houten spitsgewelven met gordelribben en trekstangen (middenbeuk en koor) en schuine houten gewelven (zijbeuken). De spitsbogige scheibogenarcade en de gordelboog (overgang middenbeuk-koor), uitgewerkt in verzorgde gele profielbaksteen, hebben een ritmerende werking. De scheibogen rusten op ronde bakstenen zuilen met achzijdige kapitelen. Ook de spitsboogvensters- en nissen zijn gevat in een omlijsting van profielbaksteen. De ruimtewerking is gericht op het koor met het hoge en kleurrijke spitsboogvenster in de rechte koorsluiting. In het koor wordt de ritmering van de scheibogen verdergezet door lagere spitsbogige blindnissen, op halfronde bakstenen zuilen. Vanuit deze nissen bieden twee verzorgde eiken deuren toegang tot de sacristie en bergruimte. De rechte afsluiting van de zijbeuken is eveneens voorzien van spitsbogige blindnissen. De doopkapel, haaks op de noordbeuk, is toegankelijk via een accoladeboog, en is afgesloten met een laag smeedijzeren hekwerk met geometrische motieven. Het houten doksaal en de orgelkast dateren van bij de inrichting van de wederopbouwkerk.

Het kerkinterieur is uitzonderlijk rijk uitgewerkt. Opvallend zijn onder meer de glasramen, de gemaroufleurde schilderijen en het homogene art-deco-meubilair gekenmerkt door een decoratieve versiering met geometrische motieven.

Het grote hoge spitsbogige drielichtvenster van het hoofdkoor is ingevuld met een glasraam, met onderaan jaartal 1926 in Romeinse cijfers. De voorstellingen in drie registers vormen een thematische eenheid:

in het onderste register de Bruiloft in Kana; een graanschoof en het opschrift "Hemelbrood hebt Gy hun geschonken" vormen de overgang naar de verheerlijking van het Heilig Sacrament in het middenregister. en in de bovenlichten wordt de Heilige Drievuldigheid voorgesteld.

De glasramen van de oculi in de zijdelingse koormuren beelden engelen af.

De spitsboognissen in het koor zijn ingevuld met neogotische muurschilderingen en voor het bovengedeelte gemaroufleurde schilderijen. De vier gemaroufleurde schilderijen beelden Petrus' levensverhaal af. De achtergrond van de taferelen toont de kerktoeren en een hoeve met inrijpoort.

In het koor is een neogotische koperen godslamp opgehangen.

Ook in de blindnissen van de zijbeuken (fungerend als zijkoren) zijn gemaroufleurde schilderijen aangebracht. In het noordkoor troont Maria met kindje Jezus, omkranst door een stralenbundel, boven de overstroomde IJzervlakte. Het achterplan toont het verwoeste Nieuw-Stuivekenskerke: van de vernietigde kerk loopt een passerelle over het water naar een vernietigde herberg. Het voorplan beeldt een stelling af, met een loopbrug, en een afgebrokkelde baksteenmuur en zandzakjes waartegen een uitgeputte burger en soldaat liggen. Op de schildering in het zuidkoor worden de heropgebouwde kerktoeren en het landgoed Vicogne getoond rondom de figuur van Sint-Antonius-abt.

De glasramen in de zijbeuken vormen de kruiswegstaties.

De altaren en het meubilair zijn art-decogetint met geometrische motieven, in contrasterende houtsoorten of met ingelegde mozaïeken. Dit wordt aangevuld door aan de muren bevestigde ijzeren kandelaars met ruitvormig motief.

De drie oorspronkelijke altaren zijn opgevat als natuurstenen tafels versierd met ingelegde mozaïekbanden met goudkleurige zigzag- en ruitmotieven. Het hoofdaltaar dat oorspronkelijk tegen de koorsluiting stond, verhuisde naar voor. Het in geometrische art deco uitgewerkte tabernakel van dit altaar werd op het rechter zijaltaar geplaatst. De koperen deurtjes zijn versierd met vergulde reliëfs van biddende engelen. Geborduurde witte textiel, versierd met medaillons met sleutel en banderollen, en opschriften, schermen de deurtjes af. Aan de binnenzijde zijn de deurtjes bekleed met geborduurde, neogotische engelen. Het tabernakel van het linker zijaltaar is in situ bewaard, dat van het rechter zijaltaar in de sacristie. De houten tabernakels van de zijaltaren zijn opgevat in eenvoudige art deco en versierd met geometrische patronen in contrasterende houtsoorten. De eikenhouten kruismedaillons boven de zijaltaren zijn opgevat als eenvoudige houten muurkruisen, waarrond stralenkrans met inlegwerk. De natuurstenen doopvont (doopkapel) en de consoles van de beelden zijn naar analogie met de altaren uitgewerkt met mozaïekbanden.

Het meubilair van preekstoel, biechtstoel en twee communiebanken is gelijkaardig uitgewerkt met geometrische, ruitvormige versiering in contrasterende houtsoorten. De vierkante preekstoel is centraal opgesteld aan de noordzijde van de middenbeuk. De biechtstoel in de noordbeuk is drieledig opgebouwd met paneeldeuren en -wanden. De bovenzijde van de lederen priesterzetel is versierd met een gesculpteerd bas-reliëf met pauselijke symbolen. Twee houten sokkels (op de overgang tussen middenbeuk en koor) met uitkragende ijzeren kandelaars behoren tot hetzelfde type meubilair. Ook de sokkel met aansluitende lambriserings van het piëtabeeld (zuidbeuk), drie priesterstoelen (koor) en vier krukjes voor de misdienaars (verspreid over de kerk) behoren tot hetzelfde type meubilair. Het tweedelige, neogotische houten reliekschrijn (koor) is opgevat als puntgevel met spitsbogen en pinakels.

In de zijbeuken, nabij de altaren, zijn polychrome gipsen beelden van de Heilige Jozef (noordbeuk) en Sint-Antonius-abt (zuidbeuk) geplaatst op in de muur verankerde art-decogetinte consoles. Op de overgang van de middenbeuk naar het middenkoor zijn polychrome gipsen beelden geplaatst op hierboven beschreven houten sokkels. Links betreft het een Mariabeeld, rechts een Heilig Hartbeeld. Het Mariabeeld dateert van voor de Eerste Wereldoorlog en werd in oktober 1914 uit de kerk gered. Het werd op 15 augustus 1960 terug geplaatst in de heropgebouwde kerk.

Neogotische ladekast met gesculpteerde vierpasmotieven in de sacristie.

Het *omringende kerkhof* bestaat uit een rechthoekige ommuurde ruimte. De ijzeren toegangspoortjes met geometrisch motief zijn gevat tussen bakstenen pijlers onder ezelsrug. Het vergaderzaaltje onder leien zadeldak, aan de noordrand van het kerkhof, is opengewerkt door een rondboogdeur en getoogde vensters. De bewaarde linde, ten oosten van het koor, gaat terug op het aanlegplan van 1925. Op het zuidelijk deel van het kerkhof is een Heilig Hartbeeld op blauwhardstenen sokkel geplaatst. Een gerestaureerde, betonnen wegwijzer met metalen platen is herplaatst binnen de ommuring van het kerkhof.

De voor behoud geselecteerde graftekens:

25 graftekens op het kerkhof werden voor behoud geselecteerd. Deze graftekens worden exhaustief opgelijst in de *"fotoregistratie van de fysieke toestand bij het ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als monument van het ensemble van de Sint-Petruskerk, het kerkhof, de pastorie en het landgoed Vicogne en als dorpsgezicht van de omgeving van het kerkdorp en het landgoed"*. In het bijschrift van de foto's (genummerd van 1 t.e.m. 25) wordt telkens verduidelijkt of het volledig grafteken dient behouden te worden of enkel de grafstèle. Het kerkhof bestaat uit 9 rijen. Het smalle noordelijk deel van het kerkhof bestaat slechts uit één rij met drie graven: het betreft drie voor behoud geselecteerde priestergraven. Op het grotere zuidelijk deel van het kerkhof (rij 2 t.e.m. 9) zijn 22 graftekens voor behoud geselecteerd.

De hieronder vermelde graftekens vormen slechts enkele voorbeelden van de selectie van de te behouden graftekens.

Het kerkhof vormt dan ook een belangrijke historische bron voor de sociale stratigrafie en evolutie van de dorpsgemeenschap vanaf het einde van de 19de eeuw.

Alle lagen van de bevolking zijn herkenbaar in de geselecteerde graftekens: van pastoors (voorbeeld Angelus Neirinck, Omer Desagher circa 1933, Cyriel Declercq circa 1932), en burgemeester (voorbeeld Charles Dekeyne circa 1933) tot de middenklasse (voorbeeld Charles Stroom circa 1932) en Jan met de pet. Het materiaalgebruik varieert van blauwe hardsteen tot eenvoudige betonnen kruisen (voorbeeld Vanheste), soms met cimorné-inleg (voorbeeld Teophiel Deceuninck, Virginie Verstele) en ijzeren kruisen (voorbeeld Irma Beke, Romanie Lust).

Een aantal van de geselecteerde blauwhardstenen graftekens kunnen stilistisch en aan de hand van de sterfdata voor 1914 gedateerd worden (voorbeeld Angelus Neirinck, met sporen van oorlogsschade, Pieter Proot circa 1910, kruis in boomstamvorm op rotsbasis).

Traditionele blauwhardstenen kruisen op voet in rotsimitatie komen nog voor in het interbellum (voorbeeld priester Desagher). De symboliek van kruisen in (boomstamvorm) op rotsbasis wordt aangevuld met klimop (voorbeeld Kamiel Kempe circa 1936), rozen (voorbeeld gezusters Kempe, interbellum), palmladeren (voorbeeld tombe Charles Stroom) enz.

De geselecteerde graftekens vertonen een interessante concentratie van porseleinen kruisen, Christusmedaillons en beelden (kindergraven met engeltjes, voorbeeld De Grave circa 1926 en Warlop circa 1931). Porseleinfoto's geven een persoonlijke toets aan de graftekens (voorbeeld tombe familie De Wispelaere). Slechts uitzonderlijk werden bronsapplicaties toegepast (voorbeeld gezusters Kempe, interbellum, bas-reliëf met engel). Het priestergraf voor Cyriel Declercq (+ 1932), de stuwende kracht voor de inrichting van de kerk in 1928-1929, is art-decogetint: de eenvoudige blauwhardstenen stèle met kruisbekroning is ingepast in een geometrisch uitgewerkte nis van oranje sierbaksteen. Het perk is afgeboord in dito baksteen en met geometrisch uitgewerkt ijzeren hekwerk.

De Eerste Wereldoorlog is vertegenwoordigd met het heldenhuldezerk voor De Wicke: zerk in de vorm van een Keltisch kruis met vredesduif en de opschriften "AVV-VVK" en

"Hier rust Henri De Wicke soldaat geb. te Kaaskerke 22-8-1896 gev. voor vaderland 11-6-1918 (...)". Ook op andere graftekens is er een duidelijke verwijzing naar de oorlog: bij burgemeester Dekeyne wordt zijn verering met het oorlogskruis vermeld en bij het familiegraf Stroom is zoon Michel vermeld, die in oktober 1918 sneuvelde in Emelgem. Ook andere levensverhalen zijn afleesbaar van de graftekens: er zijn een aantal kindergraven met engeltjes bewaard, en ook het grafkruis van Kamiel Kempe die in 1936 verongelukte bij een overweg in Oostkerke.

De *Stuivekenskerkestraat* wordt bepaald door het ensemble van kerk en pastorie. Tegenover de kerktoren bevindt zich de herberg "*In de Vicogne*". De landbouwpercelen ten westen van deze herberg zijn afgeboord door het Reigersvliet.

De *herberg* (Stuivekenskerkestraat nummer 1), volgens puilijst met geschilderd opschrift "*In de Vicogne Herberg*", is een eenvoudig wederopbouwpaand van drie traveeën en twee bouwlagen onder zadeldak (rode mechanische pannen). Rechthoekige muuropeningen onder betonnen lateien, op de bovenverdieping met gebogen uitsnijding. De horizontale, gecementeerde puilijst, is gevat in een uitkragende bakstenen omlijsting.

De vrijstaande geelbakstenen *pastorie* (Stuivekenskerkestraat nummer 2) werd in 1921-1927 heropgebouwd naar ontwerp van architect Camille Van Elslande. De voortuin is afgezoomd door bakstenen muurtjes onder ezelsrug, tussen pijlers met blauwhardstenen bolbekroning. De rechts aansluitende poort is gevat tussen hoge penanten, met bolbekroning en rechts Marianis.

Het imposante hoofdvolume is opgevat als een breedhuis van vier traveeën en twee bouwlagen onder steile zadeldaken (rode mechanische pannen, aflijnende gootlijsten op bakstenen en houten consoles). Links sluit een lager volume, met oorspronkelijk breed venster, onder zadeldak en een korfboogpoort onder plat dak aan. De verspringende nokhoogte van de zadeldaken resulteert in een tweeledige volumeopbouw, die van links naar rechts opklimt naar de toren. De zijgevels, opengewerkt met rondboogvenster of oculi, zijn opgevat als tuitgevels met aandaken, vlechtingen en uitgewerkte schoorstenen. De scherpe dakhelling wordt geaccentueerd door klimmende sierankers. De rechthoekige muuropeningen zijn gevat in geprofileerde segment- en korfboogvormige vensternissen. Het deels bewaarde, geschilderde houtwerk verwijst naar de traditionele kozijnconstructie. Boven de deur is een gietijzeren lantaarn voorzien.

Achterzijde: over de volledige lengte van het hoofdvolume (begane grond) is een veranda, met grote houten ramen, en een aansluitende eetplaats uitgebouwd. De zijkanten van het terras erboven zijn vanaf de hoekpenanten voorzien van een gebogen borstwering, aan de tuinzijde van een ijzeren balkonleuning met ruitvormige invulling. Het *interieur* bewaart de oorspronkelijke indeling en aankleding. De vroegere spreekplaats gaat via rondbogige doorgangen over in de traphal. De vloeren van onder meer spreekplaats en veranda hebben een kenmerkend dambordpatroon van gele en zwarte tegels. De houten bordestrap is uitgewerkt met een sierlijke trappaal met bolbekroning, dito trapspijlen en -leuning. Tevens bewaarde paneeldeuren met bovenlichten met roedeverdeling en gehamerd glas. De studiekamer, het salon en de veranda zijn in enfilade geplaatst, met deels bewaarde tussendeuren (grote roedeverdeling). Het salon bewaart een zwartmarmeren schouw met zuilen, en kooflijsten en stucwerk rond de luchters. Op de bovenverdieping wordt de rondboogdoorgang herhaald. Door de steile dakhelling is de kapconstructie uit de jaren 1920 erg indrukwekkend.

In de achterliggende tuin is de hoge scheidingsmuur, met dichtgemetselde deur, tussen de pastorietaan en het kerkhof bewaard. Tegen de muur is leifruit geplant. Tevens verjongde boomgaard en oude, uitgegroeide Buxus. Het geelbakstenen kippenhok onder zadeldak (rode mechanische pannen) wordt gekenmerkt door puntgevels met aandaken en uitkragende schouderstukken, schuin oplopende steunberen en korfboogdeur.

Enkel de zuidoostzijde van de *Viconiastraat* is, binnen de perimeter van het dorpsgezicht, bebouwd. De zuidzijde van de straat is afgeboord door een gracht.

Bij *voormalige herberg "Veurne Ambacht"* sluit een vroegere maalderij aan (*Viconiastraat* nummers 20-22-22A). Bij het naar de straat gerichte, geelbakstenen burgerhuis onder zadeldak (rode mechanische pannen) sluiten lagere, voormalige nutsgebouwen aan. De rondboogdeur van het burgerhuis, gevat in een geprofileerde omlijsting, wordt geflankeerd door rechthoekige vensters onder strek. In de halve verdieping geeft een witgeschilderde, gecementeerde blindnis het geschilderde opschrift "*Veurne Ambacht*" aan. Tussen de bovenvensters zijn hartvormige sierankers aangebracht. Bij de aanpalende vroegere nutsgebouwen verwijzen de typische dakvensters nog naar de vroegere laadvensters. De rechter zijgevel is gecementeerd met schijnvoegen en verstevigd door grote versneden steunberen. Bewaarde perceelgracht.

Het L-vormig wegtracé van de *Kasteelhoevestraat*, bestaat binnen de perimeter van het dorpsgezicht, grotendeels uit de toegangsweg naar het landgoed *Vicogne*. Ten oosten en ten noorden is het wegtracé afgeboord door een gracht. De *naamsteen "Vicogne voorpost 1914-1918"* (1984) bij de poort van het landgoed herinnert aan de Duitse voorpost die tijdens de Eerste Wereldoorlog in het landgoed was ingericht.

Het vrijstaande *burgerhuis* (*Kasteelhoevestraat* nummer 1) van 1923 is gelegen in een tuin met afzomende ligusterhaag. Het geelbakstenen pand onder roodpannen zadeldaken is geïnspireerd op de regionale baksteenarchitectuur, confer aandaken, schouderstukken en vlechtingen. Kenmerkend zijn eveneens de oculi en het aediculanisje met fronton. Het grondplan en de nokhoogte van de volumes verspringen. Tegen de zijgevel van het hogere woonhuis sluit rechts een laag rondboogportaal onder lessenaarsdak aan.

Elektriciteitscabine bij de toegang tot het landgoed *Vicogne* (*Kasteelhoevestraat* zonder nummer): hoog, rechthoekig volume, gevat onder betonnen dak met uitkragende luifel. De oranje-gele sierbaksteen is afgelijnd door hoeklisenen, opengewerkt door een rechthoekige deur en vensters onder betonnen latei. Onder de dakrand zijn, in een modernistisch getinte rechthoekige nis, isolatoren voor de aankoppeling van elektriciteitsdraden voorzien.

Het *landgoed Vicogne* (*Kasteelhoevestraat* nummer 2) gaat terug op de *oude abdij*site. Resten van de site met dubbele walgracht zijn nog steeds afleesbaar in het reliëf en in de perceelstructuur. Archeologische sporen en vondsten maken dan ook deel uit van de erfgoedkenmerken en -elementen. De ruimte tussen de historische buitengracht, waarvan een gedeelte nog steeds als gracht functioneert, en de historische binnengracht is gedeeltelijk met een bomengordel geaccentueerd. Ten zuiden van de hoevegebouwen is, binnen het tracé van de walgracht, een boomgaard heraangeplant. De percelen rondom de historische buitengracht zijn in gebruik als graasweide.

Het *landgoed Vicogne* vormt een bijzonder verzorgd wederopbouwlandhuis en -hoeve uit de jaren 1920, naar ontwerp van architect Camille Van Elslande. De gebouwen zijn gelegen binnen het tracé van de dubbele walgracht. Het achterin gelegen landhuis en de vrijstaande geelbakstenen hoevegebouwen, in het vierkant opgesteld rondom het erf, zijn opgetrokken in verzorgd metselwerk met geometrische sierankers. De inrijpoort, de kapel en het landhuis worden gekenmerkt door sierelementen in geschaafde baksteen, blauwe hardsteen en simili-steen. Het landhuis wordt verder gekenmerkt door schoorstenen met overhoekse topstukken, en smeedijzeren sierelementen zoals onder meer trekstangen en de lantaarns boven de poortdoorrit. De volumes zijn gevat onder zadeldaken, bij de nutsgebouwen met rode mechanische pannen en dakoverstek op sierlijke houten klossen. Het landhuis is gevat onder een mansardedak in blauwe pannen.

De gebouwen zijn gelegen op een uitgekiende zichtas, waardoor een sterke visuele relatie ontstaat tussen de *Kasteelhoevestraat*, de gekasseide erfoprit met inrijpoort, over het voorerf doorlopend tot aan het landhuis met poortdoorrit en de achterliggende

nutsgebouwen, en vooral dan het "*hennekot*". Vanop enige afstand schrijft de centrale puntgevel van het landhuis zich in de rondboog van de inrijpoort in. De tuitgevel van het "*hennekot*" schrijft zich dan weer in de poortdoorrit van het landhuis in. De erftoegang wordt gemarkeerd door een opvallende geelbakstenen inrijpoort met versneden steunberen. De centrale, rondbogige koetsdoorrit, met blauwhardstenen schampstenen en verzorgde smeedijzeren hekken, met sierlijke geometrische motieven, wordt links geflankeerd door de lagere voetgangersdoorgang, en rechts door de kapel voor de Heilige Theresia van Lisieux. De aflijning van de poorten onder ezelsrug is bij de koetsdoorrit bekroond met kantelen. De kapel op ronde plattegrond is gevat onder een uitkragend leien puntdak. Het metselwerk is erg verzorgd uitgewerkt met voluutwerk in geschaafde baksteen en een bekronend fronton. De beglaasde, rood- en witbeschilderde rondboogdeur, met smeedijzeren geometrisch traliwerk, is geflankeerd door oculi met glas-in-lood. Het kapelinterieur wordt gekenmerkt door een vloer in zwart-geel motief en een houten altaar met meanderend motief.

Het symmetrisch opgebouwde *landhuis* met getrapte plattegrond is ingeplant ten noorden van het erf. De meest representatieve gevel is gericht naar de erfoprit met inrijpoort. Het vooruitspringende gedeelte wordt aan weerszijden geflankeerd door lagere, haakse vleugels. Het diephuisvolume is opgebouwd rondom de poortdoorrit - overwelfd door een roodbakstenen tongewelf -, en loopt op in een hoge geknikte puntgevel met bekronende bakstenen dakruiter met windwijzer. De hoge poortdoorrit is geflankeerd door blauwhardstenen kruisvensters. Boven de poort prijkt een erg verzorgd aedica-venster. Onder meer het schelpvormig gebeeldhouwd rondboogveld en de zwikken met voluutwerk zijn uitgewerkt in geschaafde baksteen. Het driehoekige fronton rust op zuilen met gecanneleerde en getorste versiering. Onder het venster, is de borstwering met geometrische motieven gevat tussen uitkragende postamenten met ruitmotief. Het fronton is omringd door oculi.

De hoeken van het hoofdvolume met de lagere volumes zijn ingevuld met portalen onder leien schilddakjes. Het linker portaal is opengewerkt als verhoogde toegangserker in similliteen en blauwe hardsteen. De mansardedaken van de lagere volumes zijn onderbroken door dakvensters met tuitgevel met voluutvormige aanzetstenen en bolbekroning. Ter hoogte van deze dakkapellen zijn de vensters gevat in doorgetrokken vensterregisters, met borstweringen in geschaafde baksteen: sierlijk ruitmotief met in de zwikken voluutornament.

Bij de eenvoudiger zuid- of erfgevel worden de ritmering met een centraal diephuisvolume en lagere haakse volumes, en ook de vensterregisters ter hoogte van de dakkapellen, herhaald. De aansluitende lagere 'keuken' is aan de erfzijde voorzien van een bordestrap met ijzeren leuning.

Het houtwerk met kozijnconstructies en kleine roedeverdeling is grotendeels bewaard. In het *interieur* van het landhuis is de houten bordestrap met sierlijke trappaal, opgevat als getorste zuil met postamenten en bolbekroning, bewaard. De ruimtes zijn in enfilade geplaatst, met scheidingsbogen in de vorm van ingezwenkte korfbogen. Een aantal paneeldeuren met ruitvormige bovenlichten zijn bewaard.

De *hoevegebouwen* op het erf zijn verbonden door lage muurtjes onder ezelsrug, tussen overhoekse erfpijlers met blauwhardstenen bekroning. De voormalige koeien- en paardenstal, waarin ook de schuur geïncorporeerd was, ten oosten van het erf, is typologisch herkenbaar voor de regionaal geïnspireerde wederopbouwhoeve: confer de zijgevels met aandaken en uitkragende schouderstukken, de rechthoekige poortdoorritten, het rondbogig laadvenster met aandak en vlechtingen, de schuin oplopende steunberen. De zolder bewaart de kapconstructie uit de jaren 1920.

Bij de voormalige varkensstal, ten westen van het erf, vormen de uitkragende zijgevels met aandaken en de schuin oplopende steunberen regionaal geïnspireerde elementen. Anderzijds betreft het duidelijk een functioneel verbeterde varkensstal uit de wederopbouwperiode, met onderscheid tussen de lange stalling onder laag zadeldak en de korte vroegere "*voederschuur*" onder hoger zadeldak. De erfgevel is geritmeerd door kleine stalvenstertjes, waaronder sporen van uitloopleukjes voor de varkens. De oorspronkelijke toegang tot de stallen en de "*voederschuur*" is voorzien in de zijgevels:

rondboogdeuren, geflankeerd door halfronde vensters met bewaard houtwerk met kleine roedeverdeling. Rechts is de geveltop opengewerkt met een rondbogige laaddeur, links met een oculus. De kapconstructie uit de jaren 1920 is bewaard.

Het volume van het voormalige "*hennekot*" met overdekte "*mestput*" markeert de zuidzijde van het erf. Dit rechthoekig diephuisvolume, onder hoge zadel- en schilddaken, is naar het erf gericht en vormt de pendant van het centrale diephuis van het landhuis. De symmetrische erfgevel is opgevat als een hoge tuitgevel met 'klimmende' sierankers, en bekronend topstuk met getorste zuil en bolornament. De rechthoekige deur in het midden is geflankeerd door halfcirkelvormige vensters. Deze vormentaa wordt boven de deur verdergezet door een rondbogig laadvenster met flankerende rechthoekige venstertjes onder doorgetrokken druiplijst, en in de geveltop door een oculus. De langse zijgevels zijn opengewerkt door kleine rechthoekige vensters. De vroegere, overdekte mestvaalt aan de zuidzijde is opengewerkt door brede korfbogige muuropeningen met bekronende puntgevels in de langse zijgevels, en door hoge en brede muuropeningen tussen de steunberen van de zuidwand.

Art. 3.1. Voor het als monument beschermde ensemble gelden de volgende beheersdoelstellingen:

De algemene doelstelling van de bescherming is het behoud van de erfgoedkenmerken en erfgoedelementen, voor de kerk met inbegrip van de cultuurgoederen. De bescherming van het ensemble beoogt het behoud van de architectuur, de geselecteerde graftekens en het houtig erfgoed op het kerkhof.

De architectuur, de typologie, de volumewerking, de ruimtewerking en de vormentaa van de Sint-Petruskerk, het kerkhof, de voormalige pastorie en het landgoed Vicogne dienen herkenbaar en leesbaar te blijven. De beeldwaarde en het karakter van de kerkhofbeplanting kan versterkt worden.

Bij een eventuele verbouwing of vervangbouw van constructies zonder erfgoedwaarde dient ervoor gezorgd te worden dat nieuwe ingrepen geen negatieve impact hebben op de specifieke erfgoedkenmerken van het beschermde ensemble.

Voor de kerk en de cultuurgoederen die mee worden beschermd

Ook voor het kerkinterieur dienen de erfgoedkenmerken en erfgoedelementen, met inbegrip van de cultuurgoederen, integraal behouden te blijven. Dit veronderstelt het behoud van de oorspronkelijke, nagelvaste aankleding en elementen zoals onder meer het altaar en de doopvont. De oorspronkelijke afwerking van de wanden en de vloeren dient behouden te blijven, ook indien verborgen achter secundaire afwerkingen.

De kerk bewaart tot op vandaag zijn oorspronkelijke functie in verband met de eredienst, deze kan ongewijzigd verdergezet worden. Een herbestemming die de draagkracht van het gebouw niet overschrijdt - afgetoetst met de stedenbouwkundige randvoorwaarden - behoort eventueel tot de mogelijkheden. Een herbestemming mag echter geen negatieve impact hebben op de erfgoedkenmerken en erfgoedelementen, met inbegrip van de cultuurgoederen.

Voor het kerkhof, het houtig erfgoed en de voor behoud geselecteerde graftekens

Voor het kerkhof kunnen zachte nevenfuncties overwogen worden voor zover ze verenigbaar zijn met de erfgoedkenmerken en erfgoedelementen. Het beeld van het kerkhof mag hierdoor niet in de verdrukking komen.

Het behoud in situ van de menselijke resten wordt aanbevolen. Menselijke resten verdienen respect. Daarnaast kunnen ze informatie geven over leefpatronen en -gewoontes, ziektes en gezondheid, kunnen ze inzicht verschaffen in demografische evoluties en andere mogelijke vraagstellingen. Wanneer ontgraving noodzakelijk is (bijvoorbeeld bij plaatsgebrek in het graf of op de begraafplaats, of bij een

nabestemmingen conform het Besluit van de Vlaamse regering van 14 mei 2004) worden de grafinhouden best voorafgaand aan de ontgraving aangeboden aan een wetenschappelijke instelling voor onderzoek. In onderling overleg tussen de eigenaar van de begraafplaats en de wetenschappelijke instelling kunnen dan de graad van wetenschappelijke begeleiding, taakverdeling, ondersteuning, ... worden bepaald. Is er geen interesse vanuit de wetenschappelijke wereld of kan er geen consensus over de modaliteiten worden bereikt, dan worden de beenderen behandeld volgens het Besluit van de Vlaamse regering van 14 mei 2004.

Voor de pastorie en de pastorietaan

De pastorie bewaart tot op vandaag een deel van zijn oorspronkelijke functie met name de woonfunctie. Deze kan ongewijzigd verdergezet worden. Een herbestemming die de draagkracht van het gebouw niet overschrijdt - afgetoetst met de stedenbouwkundige randvoorwaarden - behoort eventueel tot de mogelijkheden. Een herbestemming mag echter geen negatieve impact hebben op de erfgoedkenmerken en erfgoedelementen. Bij onderhoud, restauratie en/of een eventuele herbestemming dient terdege rekening gehouden te worden met de waardevolle interieurelementen.

Voor het landgoed Vicogne

De aanleg van het binnenerf is gedeeltelijk verloren gegaan door verharding en vertuining. Bij een eventuele heraanleg kan dit aspect zeker verbeterd worden. Een toekomstige erfaanleg kan best in een historische context bekeken worden. De bestaande tuin- en erfinrichting kan behouden worden, eventuele uitzuiveringen gebeuren met respect voor originele wederopbouwkenmerken.

De loods ten zuidwesten van de voormalige koeien- en paardenstal van het landgoed Vicogne heeft geen erfgoedwaarde. De opslag- en landbouwfunctie van de loods kan, voor zover de stedenbouwkundige randvoorwaarden vervuld zijn, verdergezet worden.

Het houtwerk van het landhuis is sinds circa 1979 gedeeltelijk vervangen en de beluiking van de benedenvakken is verwijderd. Bij een eventuele restauratie kan gestreefd worden naar een historisch herstel van houtwerk en luiken, en van de daklantaarn.

De gedeeltelijk met een bomengordel geaccentueerde buitengracht wordt aan de noordoostzijde wenselijk aangevuld met een contourvolgende knotbomenrij.

Art. 3.2. Voor de als dorpsgezicht beschermde onroerende goederen gelden de volgende beheersdoelstellingen:

De algemene doelstelling van de bescherming is het behoud van de erfgoedkenmerken en erfgoedelementen.

De openheid van het landschap, de perceelstructuur en de kleinschaligheid van de bebouwing dienen herkenbaar en leesbaar te blijven, en eventueel versterkt door historisch herstel.

Structuren, wegenis met kleinschalig materiaalgebruik, en grachten dienen herkenbaar en leesbaar te blijven, en eventueel versterkt door historisch herstel. De wegwijzer is verplaatst naar het kerkhof, en zou beter tot zijn recht komen op het dorpsplein.

De architectuur, de typologie, de volumewerking en de vormtaal van gebouwen met erfgoedwaarde dienen herkenbaar en leesbaar te blijven.

Het behoud van constructies die niet vermeld worden in de erfgoedkenmerken en erfgoedelementen vormt geen vereiste. Bij een eventuele verbouwing of vervangbouw dient ervoor gezorgd te worden dat nieuwe ingrepen geen negatieve impact hebben op de specifieke erfgoedkenmerken van het beschermde dorpsgezicht.

De loods, gelegen ten zuiden van het volume van de voormalige herberg en maalderij (Viconiastraat nummers 20-22-22A), heeft geen erfgoedwaarde. Aangezien de schaalgrootte van de huidige functies - zoals de landbouwactiviteit die wordt uitgeoefend binnen het beschermd dorpsgezicht - de erfgoedwaarden niet schaden kunnen ze, indien andere regelgeving dat niet verbiedt, verder worden gezet.

Viconiastraat nummer 18A, een villa onder pannen zadeldak, met vrijstaande garage heeft geen erfgoedwaarde. De woonfunctie kan, indien andere regelgeving dat niet verbiedt, verdergezet worden.

Art. 4.1. Voor het als monument beschermde ensemble gelden de volgende voorschriften voor de instandhouding en het onderhoud:

De zakelijkrechthouder en de gebruiker van een beschermd goed zijn verplicht de instandhouding en het onderhoud ervan te verzekeren door:

- 1° het goed als een goede huisvader te beheren en de nodige voorzorgsmaatregelen te nemen tegen schade ten gevolge van brand, blikseminslag, diefstal, vandalisme, wind of water;
- 2° de toestand van het goed regelmatig te controleren;
- 3° regulier onderhoud uit te oefenen;
- 4° onmiddellijk passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen te nemen in geval van nood;
- 5° gerestaureerde klokken regelmatig in werking te stellen volgens de regels van de kunst.

Voor de kerk en de cultuurgoederen die mee worden beschermd

Het kerkgebouw dient gevrijwaard te blijven. Wijzigingen en nieuwe toevoegingen zijn enkel mogelijk indien deze het karakter en de waarde van de gebouwen niet schaden. De goederen opgenomen in de lijst van cultuurgoederen dienen in situ behouden te blijven. Indien aangetoond kan worden dat een cultuurgoed oorspronkelijk op een andere plaats in de kerk opgesteld was, kan het binnen de kerk, op deskundige wijze, herplaatst worden.

Voor het kerkhof, het houtig erfgoed en de voor behoud geselecteerde graftekens

Een kerkhof is een geheel van individuele graven en graftekens gevat in een bepaalde, historisch relevante structuur en dient binnen toekomstig beheer benaderd te worden als een eenheid.

De te behouden graftekens zijn exhaustief opgelijst in de "*fotoregistratie van de fysieke toestand bij het ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als monument van het ensemble van de Sint-Petruskerk, het kerkhof, de pastorie en het landgoed Vicogne en als dorpsgezicht van de omgeving van het kerkdorp en het landgoed*". In het bijschrift van de foto's (genummerd van 1 tot en met 25) wordt telkens verduidelijkt of het volledig grafteken dient behouden te worden of enkel de grafstèle.

Onderstaande voorschriften gelden enkel voor de opgelijste graftekens:

Alle beheerstaken dienen gesteld te worden om de opgelijste graftekens te bewaren. Het ontgraven van lichamen uit de opgelijste graven, wordt afgeraden zolang daar geen noodzaak voor is. Indien een kerkhof wordt gesloten, blijven de menselijke resten best begraven op het kerkhof. Een integrale ontgraving bij sluiting is niet toegestaan.

Het kerkhof rond de kerk dient als groene zone ingericht (te blijven) met beplanting eigen aan begraafplaatsen. Het bewaarde aanlegplan van 1925 kan richtinggevend zijn. De linde, als restant van dit aanlegplan, dient zo lang mogelijk behouden te blijven, en

– indien nodig – vervangen door een exemplaar van dezelfde soort. Verharding van de begraafplaats zal zich beperken tot het strikt noodzakelijke voor toegankelijkheid van voetgangers en mindervaliden. Een aantasting van het kerkhof met het oog op het inrichten van parkeergelegenheid of straatverbreding is niet mogelijk.

Het groene karakter van deze kerkomgeving wordt bijkomend ondersteund door het in stand houden van de grasperken op het kerkhof en tussen de graven.

Voor de pastorie en de pastorietaan

De pastorie en de pastorietaan dienen gevrijwaard te blijven. Wijzigingen en nieuwe toevoegingen zijn enkel mogelijk indien deze het karakter en de waarde van de gebouwen niet schaden. Bij de pastorietaan dienen de boomgaard en leifruit tegen de tuinmuur bewaard te blijven. Dit veronderstelt een aangepast en oordeelkundig snoei-beheer voor de fruitbomen. Indien noodzakelijk kan overgegaan worden tot het heraanplanten van hoogstamfruitbomen, bij voorkeur van oudere streekgebonden fruitrassen. De hagen dienen oordeelkundig geschoren te worden. Het bakstenen kippenhok en de tuinmuren dienen behouden te blijven. Het kleine formele voortuintje, de lage muurtjes en pilasters dienen behouden te blijven.

Voor het landgoed Vicogne

Het herbestemde wederopbouwgeheel met inrijpoort, kapel, landhuis, nutsgebouwen op het erf, walgrachtrestanten enzovoort dient gevrijwaard te blijven. Wijzigingen en nieuwe toevoegingen zijn enkel mogelijk indien deze het karakter en de waarde van het ensemble niet schaden.

Bij werken aan de ondergrond, die een potentiële impact op de archeologische sporen en vondsten hebben, dient met het oog op het vrijwaren en registreren van deze sporen en vondsten een archeologisch onderzoek te gebeuren.

Art. 4.2. Voor de als dorpsgezicht beschermde onroerende goederen gelden de volgende voorschriften voor de instandhouding en het onderhoud:

Het poldergebied rond het kerkdorp en het landgoed Vicogne dient maximaal bouwvrij gehouden te worden in functie van het vrijwaren van de gaafheid van het cultuurhistorisch waardevolle, rurale landschap. Het vrije uitzicht op de kleinschalige dorpskern met dominante torenspits en het gedeeltelijk door een bomengordel omringde landgoed Vicogne dient hierbij steeds voorop te staan.

Plantposities van nieuwe of bestaande, te vervangen opgaande bomenrijen dienen zorgvuldig afgewogen met het oog op deze waardevolle zichtrelaties. Open poldergrachten met begeleidende riet- en knotbomenbegroeiing dienen maximaal behouden te blijven.

Ook de wegwijzer dient bewaard te blijven, op het kerkhof of op het dorpsplein.

Art. 5.1. Voor de percelen opgenomen in de bescherming als monument moet voor de volgende handelingen een toelating worden aangevraagd (graftekens die niet opgelijst zijn in de "fotoregistratie van de fysieke toestand (...) " zijn van deze bepaling uitgesloten):

- 1° het plaatsen, slopen, verbouwen of heropbouwen van een constructie;
- 2° het verwijderen, vervangen, wijzigen of verstevigen van constructieve elementen;
- 3° het verwijderen, vervangen of wijzigen van historische materialen en het toepassen van behandelingen met als doel de historische materialen te reinigen, te herstellen, te verduurzamen of te beschermen tegen verweer en aantasting (de loods ten zuidwesten van de voormalige koeien- en paardenstal van het landgoed Vicogne is van deze bepaling uitgesloten);

- 4° het uitvoeren van de volgende werken aan het dak en de buitenmuren van constructies (de loods ten zuidwesten van de voormalige koeien- en paardenstal van het landgoed Vicogne is van deze bepaling uitgesloten), en aan de graftekens die opgelijst zijn in de *"fotoregistratie van de fysieke toestand bij het ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als monument van het ensemble van de Sint-Petruskerk, het kerkhof, de pastorie en het landgoed Vicogne en als dorpsgezicht van de omgeving van het kerkdorp en het landgoed"*:
- a) het verwijderen, vervangen of wijzigen van dakbedekking en gootconstructies;
  - b) het verwijderen van voegen en het hervoegen;
  - c) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van de kleur, textuur of samenstelling van de afwerkingslagen;
  - d) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van buitenschrijnwerken, deuren, ramen, poorten, inclusief de al dan niet figuratieve beglazing beslag, hang- en sluitwerk;
  - e) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van aard- en nagelvaste elementen, smeedijzer en beeldhouwwerk, inclusief nieuwe toevoegingen;
  - f) het aanbrengen, vervangen of wijzigen van opschriften, publiciteitsinrichtingen of uithangborden;
- 5° het uitvoeren van de volgende omgevingswerken:
- a) het plaatsen of wijzigen van bovengrondse nutsvoorzieningen en leidingen;
  - b) het plaatsen of wijzigen van afsluitingen;
  - c) het aanleggen, structureel en fundamenteel wijzigen of verwijderen van verhardingen, wegen, paden en groenaanleg;
  - d) het rooien, vellen, beschadigen en/of vervangen van bomen en struiken, en elke handeling die een wijziging van de groeiplaats en groeivorm van de bomen en de struiken, tot gevolg kan hebben;
  - e) het aanleggen of wijzigen van verharding of het uitbreiden van bestaande verhardingen;
  - f) het plaatsen of wijzigen van straatmeubilair;
  - g) het aanleggen van sport- en spelinfrastructuur of parkeerplaatsen;
  - h) het structureel en fundamenteel wijzigen van de aanleg van historische tuinen en kerkhoven;
  - i) het wijzigen van het (micro)reliëf.

Voor het interieur van de als monument beschermde kerk en voor de cultuurgoederen die mee worden beschermd, en voor het interieur van de pastorie en van het ensemble van gebouwen van het landgoed Vicogne:

- 1° het uitvoeren van destructief materiaaltechnisch onderzoek;
- 2° het uitvoeren van structurele werken en het toevoegen van nieuwe structuren;
- 3° het verwijderen, vervangen of wijzigen van historische materialen en het toepassen van behandelingen met als doel de historische materialen te reinigen, te herstellen, te verduurzamen of te beschermen tegen verweer en aantasting;
- 4° het verwijderen, vervangen of wijzigen van plafonds, gewelven, vloeren, trappen, binnenschrijnwerken, inclusief de al dan niet figuratieve beglazing, lambrisering, beslag, hang- en sluitwerk, en van de waardevolle interieurdecoratie;
- 5° het bepleisteren van niet-bepleisterde elementen of het bepleisteren met een andere samenstelling of textuur, alsook het ontleisteren van bepleisterde elementen;
- 6° het beschilderen van ongeschilderde elementen of het schilderen in andere kleuren of kleurschakeringen of met een andere verfsoort dan de aanwezige;
- 7° het uitvoeren van werken aan en het verplaatsen of verwijderen van de cultuurgoederen.

Voor de klokken opgenomen in de bescherming als monument:

- 1° werken aan de klok zelf: lassen van scheuren, herstel van kronen, stemmingscorrecties, restaureren of vervangen van klepels, het keren van een klok met als doel een nieuw slagvlak te creëren;
- 2° het verplaatsen van een klok, zowel binnen de bestaande klokkenstoel als naar een andere locatie;
- 3° het vervangen van ophangconstructies en luidbalken;
- 4° het uitbreiden van een gelui;
- 5° het restaureren of vervangen van een klokkenstoel, van luidwielen.

Voor de kerk, het kerkhof en de voor behoud geselecteerde graftekens opgenomen in de bescherming als monument:

- 1° het vrijleggen en eventueel ontgraven van een binnenkerkse begraving;
- 2° het uitvoeren van graafwerken, andere dan het bijzetten van lichamen;
- 3° voor graftekens die opgelijst zijn in de *"fotoregistratie van de fysieke toestand bij het ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als monument van het ensemble van de Sint-Petruskerk, het kerkhof, de pastorie en het landgoed Vicogne en als dorpsgezicht van de omgeving van het kerkdorp en het landgoed"*:
  - a) het verwijderen of verplaatsen van graftekens;
  - b) het ontbenen van de graven;
  - c) puntsgewijze ontgraving is slechts mogelijk mits expliciete vraag van de familie of indien noodzaak wordt aangetoond;
- 4° voor werken aan graftekens die niet zijn opgelijst in de *"fotoregistratie van de fysieke toestand (...)"* is geen toelating vereist. Elke beheersdaad mag gesteld worden conform de geplogenheden op de begraafplaats.

Art. 5. 2. Voor de percelen opgenomen in de bescherming als dorpsgezicht moet voor de volgende handelingen een toelating worden aangevraagd :

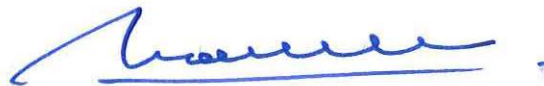
- 1° het plaatsen, slopen, verbouwen of heropbouwen van een constructie;
- 2° verwijderen, vervangen, wijzigen of verstevigen van constructieve elementen;
- 3° het verwijderen, vervangen of wijzigen van historische materialen en het toepassen van behandelingen met als doel de historische materialen te reinigen, te herstellen, te verduurzamen of te beschermen tegen verweer en aantasting (de loods ten zuiden van het volume van Viconiastraat nummers 20-22-22A en de villa Viconiastraat nummer 18A met vrijstaande garage zijn van deze bepaling uitgesloten);
- 4° het uitvoeren van de volgende werken aan de graftekens, het dak en de buitenmuren van constructies (de loods ten zuiden van het volume van Viconiastraat nummers 20-22-22A en de villa Viconiastraat nummer 18A met vrijstaande garage zijn van deze bepaling uitgesloten):
  - a) het verwijderen, vervangen of wijzigen van dakbedekking en gootconstructies;
  - b) het verwijderen van voegen en het hervoegen;
  - c) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van de kleur, textuur of samenstelling van de afwerkingslagen;
  - d) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van buitenschrijnwerken, deuren, ramen, luiken, poorten, inclusief de al dan niet figuratieve beglazing, beslag, hang- en sluitwerk;
  - e) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van aard- en nagelvaste elementen, smeedijzer en beeldhouwwerk, inclusief nieuwe toevoegingen;
  - f) het aanbrengen, vervangen of wijzigen van opschriften, publiciteitsinrichtingen of uithangborden;
- 5° het uitvoeren van de volgende omgevingswerken:
  - a) het plaatsen of wijzigen van bovengrondse nutsvoorzieningen en leidingen;

- b) het plaatsen of wijzigen van afsluitingen, met uitzondering van gladde schrikdraad en prikkeldraad ten behoeve van veekering;
  - c) het aanleggen, structureel en fundamenteel wijzigen of verwijderen van verhardingen, wegen, paden en groenaanleg;
  - d) het rooien, vellen, beschadigen en/of vervangen van bomen en struiken, en elke handeling die een wijziging van de groeiplaats en groeivorm van de bomen en de struiken, tot gevolg kan hebben;
  - e) het aanleggen of wijzigen van verharding;
  - f) het plaatsen of wijzigen van straatmeubilair, met uitzondering van niet-aard- en niet-nagelvaste elementen en verkeersborden vermeld in artikel 65 van het Koninklijk Besluit van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en van het gebruik van de openbare weg;
  - g) het aanleggen van sport- en spelinfrastructuur of parkeerplaatsen;
  - h) het fundamenteel en structureel wijzigen van de aanleg van historische tuinen en parken en kerkhoven;
  - i) het wijzigen van het microreliëf;
- 6° de aanmerkelijke reliëfwijziging van de bodem;
- 7° elke handeling die een aanzienlijke wijziging van de landschapskenmerken tot gevolg heeft, met uitzondering van cultuurgewassen, onder meer voor de landbouw en tuinbeplanting.

Er is geen toelating vereist voor het onmiddellijk nemen van passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen in geval van nood, noch voor de uitvoering van regulier onderhoud van beschermde goederen.

Brussel, 30.03.2016

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS